# Tutarl?l?k Tercihi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tutarl?l?k Tercihi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31988

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Tutarl?l?k Tercihi Ölçe?i, bireylerin bili?sel süreçlerinde ve davran??lar?nda tutarl?l??a ne ölçüde de?er verdi?ini ve bu tutarl?l??? sürdürmeyi tercih edip etmedi?ini ölçmek amac?yla uyarlanm?? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, **Mustafa Bulu?** taraf?ndan 2000 y?l?nda yap?lan doktora tezi kapsam?nda, özellikle **ö?retmen adaylar?** üzerinde kullan?larak Türk kültürüne kazand?r?lm??t?r. Ölçek, 18 maddeden olu?makta ve 9'lu Likert tipi derecelendirme sistemi kullanmaktad?r.

Bu araç, bireylerin yükleme karma??kl???, dü?ünme stilleri ve akademik ba?ar? gibi çe?itli psikososyal özellikler çerçevesinde bili?sel tutarl?l?k tercihini incelemek için kritik bir rol oynamaktad?r. Ölçe?in psikometrik özellikleri, kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l?k güvenirli?i ve faktör yap?s? ile desteklenmektedir.

## Anahtar Kelimeler

Tutarl?l?k Tercihi, Bili?sel Tutarl?l?k, Uyarlama, Ö?retmen Adaylar?, Psikososyal Özellikler, Likert Ölçe?i, Güvenirlik.

## Yazarlar

Mustafa Bulu? (Uyarlayan)

## Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin sahip oldu?u **bili?sel tutarl?l?k tercihini** niceliksel olarak ölçmektir. Bili?sel tutarl?l?k, bir bireyin inançlar?, de?erleri, tutumlar? ve davran??lar? aras?ndaki uyumu sürdürme e?ilimini ifade eder. Bu ölçek, özellikle e?itim bilimleri alan?nda, ö?retmen adaylar?n?n karma??k durumlar kar??s?ndaki dü?ünme stilleri ve akademik ba?ar?lar? ile tutarl?l?k tercihleri aras?ndaki ili?kileri ara?t?rmay? hedeflemi?tir.

Uyarlama çal??mas?, özgün ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?layarak, Türk örnekleminde bili?sel tercih mekanizmalar?n?n anla??lmas?na katk?da bulunmu?tur. Bu, özellikle e?itim ortamlar?nda karar verme süreçlerinin ve ki?isel tutumlar?n incelenmesi aç?s?ndan önemlidir.

## Yap?

Tutarl?l?k Tercihi Ölçe?i, **Bili?sel Tutarl?l?k Tercihi** (Cognitive Consistency Preference) psikolojik yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bireyin çevresel bilgileri veya içsel inançlar? çeli?kili oldu?unda, bu çeli?kiyi azaltma veya ortadan kald?rma yönündeki motivasyonunu ifade eder. Yüksek tutarl?l?k tercihine sahip bireyler, genellikle belirsizli?i tolere etmekte zorlan?r ve düzenli,

ARABPSYCHOLOGY.COM

öngörülebilir dü?ünce sistemlerini korumay? hedeflerler.

Ölçek, bu tercihi tek bir boyut alt?nda 18 madde ile de?erlendirmektedir. Bu yap?, bireylerin akademik ve sosyal ya?amlar?nda kar??la?t?klar? bilgi yüklemesini nas?l i?ledikleri ve ki?isel kimliklerini nas?l koruduklar? hakk?nda önemli ipuçlar? sunar.

## Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Bulu? (2000) taraf?ndan yürütülen doktora tezinde detayl? olarak sunulmu?tur. Yap? geçerli?i ba?lam?nda, faktör analizleri sonucunda maddelerin ilgili yap?ya olan katk?lar? incelenmi?tir. Madde faktör yüklerinin .32 ile .62 aras?nda de?i?mesi, maddelerin ölçülmek istenen ana yap?ya yeterli düzeyde katk? sa?lad???n? göstermektedir.

Bu de?erler, ölçe?in teorik olarak belirlenen yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini ve adaptasyon sürecinin yap?sal bütünlü?ü korudu?unu i?aret etmektedir. Ancak, detayl? aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizi sonuçlar? için orijinal doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

## Güvenirlik

Tutarl?l?k Tercihi Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri, **iç tutarl?l?k** yöntemi ile de?erlendirilmi?tir. Ölçe?in iç tutarl?k güvenirli?i katsay?s? (genellikle Cronbach Alfa de?eri), **.85** olarak rapor edilmi?tir.

Bu de?er, psikometrik standartlara göre oldukça yüksek ve kabul edilebilir bir güvenirlik düzeyine i?aret etmektedir. .85 de?eri, ölçekteki 18 maddenin birbirleriyle yüksek düzeyde ili?kili oldu?unu ve ayn? temel yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Bu yüksek iç tutarl?l?k, ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?ini teyit etmektedir.

## Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?, maddelerin ilgili faktöre olan katk?lar? üzerinden de?erlendirilmi?tir. Yap?lan faktör analizinde elde edilen **faktör yükleri**, **.32** ile **.62** aral???nda de?i?mektedir.

Faktör yükleri, her bir maddenin ölçe?in alt?nda yatan temel faktörle ne kadar güçlü bir ili?kiye sahip oldu?unu gösterir. Bu aral?k, tüm maddelerin faktör yap?s?na anlaml? düzeyde katk?da bulundu?unu ve faktör yap?s?n?n güçlü oldu?unu göstermektedir. Bu bulgular, ölçe?in tek boyutlu bir yap?y? ölçme e?iliminde oldu?unu desteklemektedir.

## Araç

**Test Type:** Uyarlama (Adaptation)

ARABPSYCHOLOGY.COM

**Format:** 18 maddelik öz bildirim formu

**Language Available:** Türkçe

**Population Group:** Yüksekö?retim ö?rencileri (Ö?retmen Adaylar?)

**Age Group:** Genç Yeti?kinlik (Yakla??k 18-25 ya?)

**Population Details:** Doktora tezi çal??mas? kapsam?nda Dokuz Eylül Üniversitesi ö?rencileri üzerinde uygulanm??t?r.

**Test Methodology:** 9'lu Likert Ölçe?i (1= Kesinlikle Kat?lm?yorum; 9= Kesinlikle Kat?l?yorum). Yüksek puanlar, yüksek tutarl?l?k tercihini ifade eder.

## Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, ?ç Tutarl?l?k, Faktör Analizi, Ö?retmen Adaylar?, Doktora Tezi, Bili?sel Süreçler.

## Yazarlar

**Author ORCID Identifier:** Bilinmiyor

**Affiliation Email addresses:** mbulus@pau.edu.tr (Mustafa Bulu?)

**Correspondence Address:** Pamukkale Üniversitesi, E?itim Fakültesi (?lgili tez döneminde Dokuz Eylül Üniversitesi)

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Tutarl?l?k Tercihi Ölçe?i'nin uyarlama çal??mas? **2000** y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m?na ili?kin izinler için sorumlu yazar Mustafa Bulu? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-posta adresi: **mbulus@pau.edu.tr**.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki adresten indirilebilir: tutarlilik-tercihi-olcegi-toad.pdf

## Kaynaklar

Bulu?, M. (2000). *Ö?retmen adaylar?nda yükleme karma??kl???, dü?ünme stilleri ve bili?sel tutarl?l?k tercihinin baz? psikososyal özellikler ve akademik ba?ar? çerçevesinde incelenmesi* (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, ?zmir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Tutarl?l?k Tercihi Ölçe?i Maddeleri

**IMPORTANT:** The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Detayl? bilgi için Bulu? (2000) doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM